

**The State of Punjab v. Teja Singh, son of Harnam Singh
(Sandhwalia, J.)**

ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਬਾਕੀ ਬਚੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਇਹ ਕੇਸ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਕੋਲ ਵਾਪਸ ਜਾਵੇਗਾ।

ਕੋਸ਼ਲ, ਜੇ.—ਮੈਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹਾਂਗਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਮੁਦਈ ਨੂੰ "ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ" ਖਾਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੀ ਕੋਡ ਆਫ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੇ ਆਰਡਰ VII ਦੇ ਨਿਯਮ 11 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਉਹ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹੈ ਜੋ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਬੂਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਜਾਂ ਤਾਂ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਸਿਰਫ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਇਸਨੂੰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਬਾਹਰ ਸੁੱਟਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਦੋ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਵੰਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਮਨੋਰੰਜਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਯਮ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਟੌਤੀਯੋਗ 3. "ਇਸਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ" ਜਾਂ "ਅੰਸ਼ਕ ਵਿੱਚ" ਵਰਗੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁਦਈ ਦੇ ਅਸਵੀਕਾਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਯੋਗ ਹਨ ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ। ਜੇ.—ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਵਿਦਵਾਨ ਭਰਾ ਜੈਨ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ, ਜੇ.

ਬੀ.ਐੱਸ.ਜੀ

ਫੁਲ ਬੈਚ

ਐੱਸ. ਐਸ ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ, ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਗੁਜਰਾਲ ਅਤੇ ਸ

ਐੱਸ. ਐੱਸ. ਮਿੱਤਲ, ਜੱਜ।

ਰਾਜ , - ਮੁਦਈ-ਅਪੀਲੈਟ।

ਬਨਾਮ

ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ, ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਦਾ ਪੁੱਤਰ-ਜਵਾਬਦਾਰ।

1971 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 1280।

ਫਰਵਰੀ 16. 1976

ਭੋਜਨ ਮਿਲਾਵਟ ਰੋਕੂ ਕਾਨੂੰਨ (1954 ਦਾ XXXVII) — ਸੈਕਸ਼ਨ 16(a)- ਭੋਜਨ ਦੀ ਮਿਲਾਵਟ ਰੋਕੂ ਨਿਯਮ (1955)— ਨਿਯਮ 5, ਅੰਤਿਕਾ ਬੀ, ਕਲਾਜ਼ ਏ. 11— ਦੁੱਧ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ — ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤੌਰਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਜਨਤਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕ ਇਸ ਦੇ—ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ—ਕੀ ਇਸ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਮਿਆਰ ਤੋਂ ਦੁੱਧ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਘਾਟ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜੋੜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ—ਅਦਾਲਤ— ਕੀ ਜਨਤਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕ ਦੇ ਸਿੱਟਿਆਂ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਦੇ ਮਾਮੂਲੀ ਜਾਂ ਵਾਜਬ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ—ਨਾਯੋਗ ਜਾਂ ਮਾਮੂਲੀ ਭਟਕਣਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਮਿਆਰ ਤੋਂ—ਕੀ ਅਣਡਿੱਠ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਰੀ ਹੋਣਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਖੁਰਾਕ ਮਿਲਾਵਟ ਰੋਕੂ ਕਾਨੂੰਨ, 1954 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਾਪਦੰਡ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਭਿੰਨ ਹੈ, ਤਾਂ ਇੱਕ ਆਮ ਮਿਆਰ ਦੀ ਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਉਤਰਾਅ-ਚੜ੍ਹਾਅ ਵਾਲੇ ਮਿਆਰ ਦੀਆਂ ਅਸਪਸ਼ਟਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬਦਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅਣ-ਅਨੁਮਾਨਿਤਤਾ, ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਇਕਸਾਰ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਦੀ ਅਸੰਭਵਤਾ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਬਹੁਤ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਜਨਤਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੁੱਧ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤੱਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ ਨੂੰ ਜੋੜਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਦੀ ਧਾਰਾ A. 11 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੁੱਧ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਘਾਟ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਤੋਂ ਇੱਕ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਭੋਜਨ ਮਿਲਾਵਟ ਰੋਕੂ ਨਿਯਮਾਂ, 1955 ਦੇ ਨਿਯਮ 5 ਅਧੀਨ ਅਤਿਕਾ ਬੀ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁੱਧ ਦੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਜਨਤਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਿੱਟਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮਾਮੂਲੀ ਜਾਂ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਖੁਰਾਕ ਮਿਲਾਵਟ ਰੋਕੂ ਐਕਟ, 1954, ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮ ਐਕਟ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਤੋਂ ਮਾਮੂਲੀ • ਜਾਂ ਮਿਆਰ ਦੇ ਬਾਰਡਰ ਲਾਈਨ ਭਿੰਨਤਾਵਾਂ ਦੀ ਛੋਟ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਭਿੰਨਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮਾਫ਼ ਕਰਨਾ ਕਿ ਉਹ ਨਾਕਾਰਾਤਮਕ ਹਨ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਿਆਰ ਨੂੰ ਬਦਲਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਤੋਂ ਇੱਕ ਮਾਮੂਲੀ ਜਾਂ ਮਾਮੂਲੀ ਭਟਕਣ ਨੂੰ ਵੀ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਰੀ ਹੋਣਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

1971 PLR 846 (DB); 1974 (1) CLT 154 (DB), 1975 PLR 380; ਅਤੇ ਸਿੰਗਲ ਬੈਚ, ਨਿਰਣੇ ਅਤੇ ਉਸੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ।

ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਐੱਸ.ਐੱਸ. ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ ਅਤੇ ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਪੱਟਰ ਵੱਲੋਂ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਅਹਿਮ ਸਵਾਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਬੈਚ ਨੂੰ 29 ਜੁਲਾਈ, 1975 ਨੂੰ ਰੈਫਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। 16 ਫਰਵਰੀ, 1976 ਨੂੰ ਮਾਨਯੋਗ ਜਸਟਿਸ ਐੱਸ.ਐੱਸ. ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ, ਮਾਨਯੋਗ ਜਸਟਿਸ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਗੁਜਰਾਲ ਅਤੇ ਮਾਨਯੋਗ ਜਸਟਿਸ ਐੱਸ.ਸੀ. ਮਿੱਤਲ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਨੇ ਇਸ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ।

1st ਕਲਾਸ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਮਿਤੀ 10 ਅਗਸਤ, 1971 ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਅਪੀਲ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਡੀ.ਐਨ.ਰਾਮਪਾਲ, ਡੀ.ਏ.ਜੀ.

ਵਾਈ ਪੀ ਗਾਂਧੀ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਲਈ।

ਆਰਡਰ ਕਰੋ

ਐਸ.ਐਸ. ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ, ਜੇ.- (1) ਖੁਰਾਕ ਮਿਲਾਵਟ ਰੋਕੂ ਐਕਟ, ਤਿੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 16 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਤਰਜੀਹੀ ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ

**The State of Punjab v. Teja Singh, son of Harnam Singh
(Sandhwalia, J.)**

ਮੁੱਖ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮੁੱਦੇ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ: -

- (1) ਕੀ ਪਬਲਿਕ ਐਨਾ ਲਿਸਟ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੁੱਧ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤੱਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ ਨੂੰ ਜੋੜਨਾ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਤੋਂ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ- ਸਮੁੱਚੀ ਘਾਟ ਬਾਰੇ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਤੋਂ ਦੁੱਧ ਦੀ ਕੋਈ ਹੋਰ ਚੀਜ਼?
- (2) ਕੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦੁੱਧ ਦੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਜਨਤਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਿੱਟਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮਾਮੂਲੀ ਜਾਂ ਤਰਕਪੂਰਨ ਗਲਤੀ ਮੰਨਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ?
- (3) ਕੀ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਤੋਂ ਮਾਮੂਲੀ ਜਾਂ ਮਾਮੂਲੀ ਭਟਕਣ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਬਰੀ ਹੋਣਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?

(2) ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ ਇਸਤਿਹਾਰ ਦੇਣਾ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬਰੀ ਹੋਣ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਦਰਜ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਇਸ ਧਾਰਨਾ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਕਿ ਦੁੱਧ ਦੇ ਨਮੂਨੇ ਦੇ ਰਸਾਇਣਕ ਐਨਾ ਲਾਈਸਿਸ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਕੁਝ ਮਾਮੂਲੀ ਗਲਤੀ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ - ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕ ਦੁਆਰਾ ਖੋਜੇ ਗਏ ਚਰਬੀ ਅਤੇ ਦੁੱਧ ਦੇ ਠੋਸ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਕੇ, ਇੱਕ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭਟਕਣਾ ਇੱਕ ਮਾਮੂਲੀ ਕਿਸਮ ਦਾ ਸੀ ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਅਣਡਿੱਠ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਸੀ।

(3) ਜਿਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਅੰਤਮ ਘਾਟ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਉਹ ਮਾਮੂਲੀ ਕਿਸਮ ਦਾ ਸੀ। ਮਾਲਵਾ ਕੋਆਪ੍ਰੇਟਿਵ ਮਿਲਕ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਦੋ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਸ ਸਮੇਂ ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ (4) ਦੇ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਦੁੱਧ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਘਾਟ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣ ਲਈ ਕਿ ਦੁੱਧ ਦੀ ਚਰਬੀ ਅਤੇ ਦੁੱਧ ਦੇ ਠੋਸ ਪਦਾਰਥਾਂ ਨੂੰ ਚਰਬੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਜੋੜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੋਈ ਜੋੜ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਨੂੰ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਅੱਗੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਤੋਂ ਇੱਕ ਮਾਮੂਲੀ ਭਟਕਣਾ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਮਾਫ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕਈ ਸਿੰਗਲ ਬੈਂਚ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਹਵਾਲਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬੋਝ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ/ਕਰਦੀ ਹਾਂ, ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਅਤੇ ਦੁੱਧ ਦੇ ਠੋਸ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ ਜੋ ਚਰਬੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਇਸ ਤੋਂ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਸਮੁੱਚੀ ਮਿਲਾਵਟ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਤੋਂ ਭਿੰਨਤਾ ਜਾਂ ਤਾਂ ਕਾਫ਼ੀ ਸੀ ਜਾਂ ਮਾਮੂਲੀ। ਸੰਬੰਧਿਤ ਰਸਾਇਣਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ: -

“ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੁੱਧ ਵਿੱਚ ਠੋਸ ਪਦਾਰਥ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 14% ਦੇ ਆਰਡਰ ਦੇ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਨਮੂਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉਹ

ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਘੱਟ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਵਿੱਚ 4 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਘੱਟ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਲਗਭਗ 14 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸਨ। ਚਰਬੀ ਦਾ ਤੰਬੂ ਅਨੁਪਾਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਘੱਟ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕ ਚਰਬੀ ਦੀ ਸਮਗਰੀ ਨੂੰ ਇੰਨੀ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਅਲੱਗ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਸੀ ਕਿ ਮਾਮੂਲੀ ਭਿੰਨਤਾ ਲਈ ਜਗ੍ਹਾ ਨਾ ਹੋਣ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਐਕਟ ਐਕਟ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਤੋਂ ਮਿਆਰ ਦੇ ਸੀਮਾਂਤ ਜਾਂ ਸੀਮਾ ਰੇਖਾ ਦੇ ਭਿੰਨਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਛੋਟ ਦੇਣ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਭਿੰਨਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮਾਫ਼ ਕਰਨਾ ਕਿ ਉਹ ਅਣਗੌਲੇ ਹਨ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਆਰ ਨੂੰ ਬਦਲਣਾ ਹੈ।

ਇਹ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕ ਦੇ ਕੰਮ ਲਈ ਸੰਪੂਰਨਤਾ ਦਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸੰਭਵ ਸੀ ਕਿ ਗਣਨਾ ਜਾਂ ਚਰਬੀ ਦੇ ਅਲੱਗ-ਥਲੱਗ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਾਮੂਲੀ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅੰਤਮ ਸਿੱਟਾ ਇਹ ਨਿਕਲਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਮੱਗਰੀ ਵਿੱਚ ਭਿੰਨਤਾਵਾਂ ਪਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਦੁੱਧ ਇੰਨਾ ਮਹਾਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿੰਨਾ ਕਿ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਲਈ।

(4) ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਉਪਰੋਕਤ-ਉਲੇਖ ਕੀਤੇ ਅਹਾਤੇ 'ਤੇ, ਸਨਰੇਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵਿਦਿਆਲੇ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਮੁੜ-ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਮੁੜ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਰੀ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ।

(5) ਮਾਲਵਾ ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ ਮਿਲਕ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ 14 ਅਗਸਤ, 1967 ਨੂੰ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਨਾ ਤਾਂ ਸੰਭਵ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਯਾਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ *ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ* ਬਨਾਮ *ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਲਈ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ ਸਰਕਾਰੀਆ, ਜੇ. ਕਰਮ ਸਿੰਘ* (21.) ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੁੱਧ ਦੀ ਚਰਬੀ ਦੁੱਧ ਦੇ ਠੋਸ ਪਦਾਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਚਰਬੀ ਦੀ ਬਜਾਏ ਲੱਭੀ ਗਈ ਘਾਟ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਨਤੀਜਾ ਮਾਮੂਲੀ ਨਿਕਲਿਆ ਤਾਂ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਮਾਮੂਲੀ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦਾ। *ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰੀ ਲਾਈ* (3) ਨੇ ਦੁੱਧ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਕਮੀ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦਿਆਂ ਦੁੱਧ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤੱਤਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਾ ਕੇ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। 'ਤੇ

(2) 1971 PLR 846

(3) 1974(1) ਕਰੋੜ ਐਲ. ਟਿੰਗ-154.

ਜਿਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅੰਤਮ ਘਾਟ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਉਹ ਮਾਮੂਲੀ ਕਿਸਮ ਦਾ ਸੀ। ਮਾਲਵਾ ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ ਮਿਲਕ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਦੋ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਸ ਸਮੇਂ *ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ* ਬਨਾਮ *ਸ਼੍ਰੀ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ* (4) ਦੇ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਦੁੱਧ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਘਾਟ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣ ਲਈ ਕਿ ਦੁੱਧ ਦੀ ਚਰਬੀ ਅਤੇ ਦੁੱਧ ਦੇ ਠੋਸ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਨੂੰ ਚਰਬੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਾ ਕੇ ਜੋੜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਮਿਲਾਵਟ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਜੋੜ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਨੂੰ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਅੱਗੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਤੋਂ ਇੱਕ ਮਾਮੂਲੀ ਭਟਕਣ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਮਾਫ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਮਾਲਵਾ ਸਹਿਕਾਰੀ ਮਿਲਕ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਹੁਣ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ *ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ* ਬਨਾਮ ਹਜ਼ਾਰਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ . ਜੋ ਕਿ, ਸਭ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੈ) ਵਿੱਚ ਹਾਲ ਹੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਜ਼ਾਰਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਉਨ੍ਹਾਂ

The State of Punjab v. Teja Singh, son of Harnam Singh
(Sandhwalia, J.)

ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨੇ ਕੇਰਲਾ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਪਰਮੇਸ਼ਵਨ ਪਿੱਲਈ ਵਾਸੂਦੇਵਨ ਨਾਇਰ (

(6) ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ *ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦੇ ਐਲਾਨ ਹਨ. ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਬਨਾਮ ਹਜ਼ਾਰਾ ਸਿੰਘ* (5) ਨੇ ਨੀਂਹ ਦੇ ਉਸ ਕੋਨੇ ਦੇ ਪੱਥਰ ਨੂੰ ਮਿਟਾਇਆ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿਚ ਨੋਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਸਤਾਵਾਂ ਨੇ ਆਰਾਮ ਕੀਤਾ ਸੀ। *ਹਜ਼ਾਰਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ)* ਵਿੱਚ, ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਬੈਚ ਨੇ ਹੁਣ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ *ਮਾਲਵਾ ਸਹਿਕਾਰੀ ਮਿਲਕ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਕੇਸ* ਦਾ ਸਹੀ ਅਨੁਪਾਤ-ਫੈਸਲਾ ਕੀ ਸੀ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਬੈਚ ਵੱਲੋਂ ਬੋਲਦਿਆਂ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਅਈਅਰ, ਜੇ. ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਮਾਲਵਾ ਕੋਆਪ੍ਰੇਟਿਵ ਮਿਲਕ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰਸਾਇਣਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਵਿੱਚ ਮਾਮੂਲੀ ਗਲਤੀ ਮੰਨੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਨਿਰਣਾਇਕ ਨਿਰਣਾ ਸੀ। ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਸਹੀ ਆਯਾਤ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ: -

"ਦਰਅਸਲ, ਉਪਰੋਕਤ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਹਿਦਾਇਤੁੱਲਾ, ਜੇ. (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਉਦੋਂ ਸੀ) ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਦੁੱਧ ਦੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਕਮੀ ਭੋਜਨ ਵਿੱਚ ਮਿਲਾਵਟ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬਰੀ ਹੋਣ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਂਦੀ ਹੈ।"

(6) ਉਦੋਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ *ਮਾਲਵਾ ਕੋ -ਆਪਰੇਟਿਵ ਮਿਲਕ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਅਸਲ ਅਨੁਪਾਤ* ਸਿਰਫ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਸੋਧੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਿਆਂ ਦੀ ਗੰਭੀਰ ਦੁਰਘਟਨਾ ਨੂੰ ਸਹੀ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਖਵੀਂ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ, ਨਾ ਕਿ ਨਿੱਜੀ ਵਕੀਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬੁਲਾਏ ਜਾਣ ਲਈ।

(4) 1975 PLR 3801

(5) ਏਆਈਆਰ 1975 ਐਸਸੀ 1088

ਮਾਲਵਾ ਕੋਆਪ੍ਰੇਟਿਵ ਮਿਲਕ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ:

"ਅਜਿਹਾ ਅਨੁਪਾਤ ਸੀ, ਪਰ ਨਿਰਣੇ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਹਿਦਾਇਤੁੱਲਾ, ਜੇ., ਨੇ ਇਸ ਬਿੰਦੂ ਨੂੰ ਘਰ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਕੇਸ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੰਨਾ ਮਾਮੂਲੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਆਰ ਤੋਂ ਸੂਖਮ ਅੰਤਰ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਹਵਾਲੇ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਨਾ, ਇਸ ਨੂੰ ਸੰਦਰਭ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣਾ ਅਤੇ ਭੋਜਨ ਵਿੱਚ ਮਿਲਾਵਟ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤੋਂ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਬਚਾਅ ਕਰਨਾ, ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਘੋਰ ਅਨਿਆਂ ਹੈ।

ਹੁਣ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਸਿੱਖਣ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਕਿਸੇ ਪੁਰਾਣੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਬੈਚ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਦੁਆਰਾ ਪਿਛਲੇ ਕੇਸ ਦੇ ਸਹੀ ਅਨੁਪਾਤ ਬਾਰੇ ਲਿਆ ਗਿਆ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਮਾਲਵਾ ਸਹਿਕਾਰੀ ਮਿਲਕ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਹੁਣ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ *ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਬਨਾਮ ਹਜ਼ਾਰਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ)* (ਜੋ ਕਿ, ਸਭ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੈ) ਵਿੱਚ ਹਾਲ ਹੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। *ਹਜ਼ਾਰਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ* ਵਿੱਚ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨੇ ਅੱਗੇ ਗੈਰ ਰਾਖਵੇਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ *ਕੇਰਲਾ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਪਰਮੇਸ਼ਵਨ ਪਿੱਲਈ ਵਾਸੂਦੇਵਨ ਨਾਇਰ* (6) ਵਜੋਂ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਕੇਰਲਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੀ ਮੋਹਰ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਵਾਸਤਵਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਾਈਡਿੰਗ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸਲਈ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਕੇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਉਚਿਤ ਹੈ। ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਮਾਪਦੰਡ ਤੋਂ ਸਮੁੱਚੀ ਕਮੀ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਬੈਚ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ ਹੈ: -

"ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਮਾਨਕ ਉਹ ਹੈ ਜੋ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਭਿੰਨ ਹੈ ਤਾਂ ਇੱਕ ਆਮ ਸਟੈਂਡਰਡ ਦੀ ਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਉਤਰਾਅ-ਚੜ੍ਹਾਅ ਵਾਲੇ ਮਿਆਰ ਦੀਆਂ ਅਸਪਸ਼ਟਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬਦਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅਣਪਛਾਤੀ ਸਮਰੱਥਾ, ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਇਕਸਾਰ

ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਦੀ ਅਸੰਭਵਤਾ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਬਹੁਤ ਹਨ। ਐਕਟ ਐਕਟ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਤੋਂ ਮਾਪਦੰਡ ਦੇ ਸੀਮਾਂਤ ਜਾਂ ਸੀਮਾ ਰੇਖਾ ਦੇ ਭਿੰਨਤਾਵਾਂ ਦੀ ਛੋਟ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਭਿੰਨਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮਾਫ਼ ਕਰਨਾ ਕਿ ਉਹ ਨਾਕਾਰਾਤਮਕ ਹਨ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਿਆਰ ਨੂੰ ਬਦਲਣਾ ਹੈ।

ਰਸਾਇਣਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦੇ ਕੋਕਸ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੋਣ 'ਤੇ ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਨੇ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਸੀ:

"ਪਰ ਜਿੱਥੇ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਜਾਂ ਇੱਕ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵੇਰਵੇ ਵਿੱਚ ਅਸੁੱਧਤਾ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਗਣਨਾ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਜਾਂ ਅਲੱਗ-ਥਲੱਗ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਧਾਰਨਾ ਲਈ ਕੋਈ ਵਾਰੰਟ ਨਹੀਂ ਹੈ। 1964 ਦੇ ਐਸਸੀ (ਮਾਲਵਾ ਕੋਆਪ੍ਰੋਟਿਵ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਕੇਸ) ਦੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲਾਂ ਨੰਬਰ 235 ਅਤੇ 236 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਜੋ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

.ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਕਿ ਕੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਤੋਂ ਮਾਮੂਲੀ ਭਟਕਣਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਅਸਪਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:

"ਭੋਜਨ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਮਾਮੂਲੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਹੀ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਜੇਕਰ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਹਰ ਆਦਮੀ, ਔਰਤ ਅਤੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਸਿਹਤ 'ਤੇ ਮਾੜਾ ਅਸਰ ਪਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦੇ ਮਾਮੂਲੀ ਜਾਂ ਸੀਮਾ ਰੇਖਾ ਭੰਨਤਾਵਾਂ ਵੀ ਸਾਰਿਆਂ ਲਈ ਗੰਭੀਰ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਮੈਕਸਿਮ ਡੀ ਮਿਨੀਮਿਸ ਨਾਨ ਕਿਊਰੇਟ ਲੈਕਸ। ਕਾਨੂੰਨ ਮਾਮੂਲੀ ਗੱਲਾਂ ਬਾਰੇ ਚਿੰਤਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਉਹਨਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

(8) ਹ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸ਼ਿਕਰ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਹਾਂ, ਹਜ਼ਾਰਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰੀਖਣ ਅਸਪਸ਼ਟ ਅਤੇ ਬੰਧਨਯੋਗ ਹਨ ਅਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਕੋਰਲਾ ਦੇ ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਨੇ ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਸਿਧਾਂਤ ਜਾਂ ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਭਾਵ 'ਤੇ ਹੋਰ ਜਾਂਚਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਹਵਾਲਿਆਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਨਿਰਣੇ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਤਿੰਨਾਂ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਨਾਂਹ ਵਿੱਚ ਆਉਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

(9) ਸਿੱਟਿਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਚ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਤਰਕ ਅਤੇ ਤਰਕ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕਰਨਾ ਬੇਲੋੜਾ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਹਵਾਲਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਾਫੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਫੈਸਲੇ (7) ਐਮ.ਸੀ. ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਬਨਾਮ ਹਜ਼ਾਰਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਸ ਤੋਂ ਘਟਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਅਨੁਪਾਤ ਹੁਣ ਵਧੀਆ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਹਨ।

K'WTCfnimiBaaiiBnRK'wawvamnKn'tHvw

(7) ਏਆਈਆਰ 1975 ਐਸਸੀ 1087

ਇਸ ਲਈ, ਮੈਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ (8) (ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ ਟੀ. ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਬਨਾਮ ਕਰਮ ਸਿੰਘ); (9) (ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ, ਏ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰੀ ਲਾਈ) ਅਤੇ (10) (ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਬਨਾਮ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ)। ਸਪਸ਼ਟਤਾ ਦੀ ਖ਼ਾਤਰ ਇਹ ਦੱਸ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਈ ਸਿੰਗਲ ਬੈਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵੀ ਹੁਣ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣਗੇ।

(10) ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਰਾਜ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਫਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਬਰਾਬਰ ਦੇ ਠੋਸ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਬਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਦਰਸਾਏਗਾ ਕਿ ਉਸਨੇ ਸਿਰਫ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ 'ਤੇ ਵੀ ਬਰਾਬਰ ਆਰਾਮ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਚੰਗੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਉਸਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਦੁੱਧ ਦਾ ਨਮੂਨਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇਕਲੌਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਗਵਾਹ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.2 ਨੇ ਜਿਹੜਾ ਵਿਚ ਮੰਨਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਮੁਲਜ਼ਮ ਤੋਂ ਨਮੂਨਾ ਲਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਵਿਚ ਗੁੱਝਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਗਵਾਹ ਨੇ ਇਸ ਤੱਥ ਬਾਰੇ ਵੀ ਅਣਜਾਣਤਾ ਦਾ ਇਕਬਾਲ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕੀ

**The State of Punjab v. Teja Singh, son of Harnam Singh
(Sandhwalia, J.)**

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬੋਤਲਾਂ ਵਿਚ ਸੈਪਲ ਸੀਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਉਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧੋਤੇ ਗਏ ਸਨ ਜਾਂ ਕੀ ਉਹ ਸੁੱਕੀਆਂ ਸਨ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਵੀ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਨਤਕ ਗਵਾਹ ਵਿੱਚ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਦੀ ਘਾਟ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਮਾਪੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫੂਡ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੀ। ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਸ਼੍ਰੀ ਐਮ ਪੀ ਸਿੰਘ ਸੋਢੀ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀ ਸੀ ਜੋ ਇਕੱਲੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਪੂਰਨ ਨਿਰਭਰਤਾ ਦਾ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀ ਸੀ।

(11) ਤੱਥਾਂ ਦੀਆਂ ਉਪਰੋਕਤ ਖੋਜਾਂ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਰਾਜ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਹਮਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਪੇਟੈਂਟ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬ ਦੇ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਮੈਂ ਇਸਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

ਗੁਜਰਾਲ, ਜੇ.—ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਐਸ.ਸੀ. ਮਿੱਤਲ, ਜੇ.—ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

(81 1971 PLR 846.

(9) 1974(1) ਕਰੋੜ L ਵਾਰ 154.

(10) 1975 PLR 380।

23074 TLR—ਸਰਕਾਰ ਪ੍ਰੈਸ, ਸੀ.ਐੱਚ.ਡੀ.

ਡਿਸਕਲੇਮਰ-ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁੱਕਦੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਪ੍ਰਭਾਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ